

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felölős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Szépen vagyunk

a városi törvénnyel, amit a mungó törvényhozás sebbel-lobbal hozott. Az volt a jelszó már régi idő óta, hogy segíteni kell a magyar városokon, mert különben nem sokáig bírják a mai sok terhet s összeroskadnak.

Hát szépen segítettek. Ha eddig nem bírtuk a terhet, most még inkább — nem fogjuk bírni. Most fogunk csak igazán csődöt mondani, még pedig sokkal hamarabb, mint ha — városi törvényünk soha sem lett volna.

A mai kormánynak itt is ugyanaz a politikája, mint egyébként is: — a becsapás, a félrevezetés.

Mikor már özőnével tódult a kormány felé a komoly segélykiáltás a városok részéről, egyre csak azt mondták, hogy várjunk, mert bizonyosan meglesz a segítés. Csak addig tűrjünk, biztattak egyre, míg megalkothatják a városok törvényét. Ebben aztán bőségesen gondoskodnak arról, hogy a városok fejlődhessenek s boldogulhassanak a nélkül, hogy polgárainak az utolsó fillereit is elszedik községi adóba. Biztattak, hogy leszál a pótdadónk, levezzik a városokról legtöbbször annak a tehernek, a mi most igazságtalannul nyomja.

Két dolog volt különösen, a mit hangoztattak. Elsősorban, hogy azokat a kiadásokat, a miket most állami teendők végzésére fordít a város, az új városi törvényben lesz, hogy köteles azokat az állam megtéríteni. Aztán még inkább hangzott, hogy a togyasztási adókat átengedi az állam — szintén a városi törvény folytán — a városok részére, kiadásaik fedezésére. Szóval nagyszerűen ígértek. Ha betartották volna, semmi baj se lenne.

Most már meg van a városok törvénye. Tisza Pista mungó társasága szépen megcsinálta. Akkor csinálták ezt is, mikor előbb Pavlikékkal kihányatták az ellenzék az ország házából. Ugy doldoztak aztán Tiszáék, ahogy nekik tetszett, az ellenzék nem lehetett jelen sem a városok törvényének a meghozatalánál, tehát hozzá se szólhatott.

Rá is vall ez a törvény is Tiszáék antiszociális gondolkodására.

Nem a városok javára hozták azt, hanem éppen a — városok ellen. Nem segítenek azzal, hanem a sok bajt még inkább fokozzák.

A fogysztási adók átengedéséről semmi szó sincs benne. E jövedelmeket ezután is az állam teszi zsebre.

A pénzbeli segítés azonban mégis csak megjött. Makó városa 1913. januártól kezdve évi 32 ezer koronára állami segélyt kap. Pompás volna biz ez, ha nem éppen ennek az éremnek a másik oldala nem volna az, ami tisztán mutatja, hogy ez a segély is csak — szemfényvesztés. Mintha csak ezzel a 32 ezer koronával akarta volna a kormány eltakarni azt a borzasztó becsapást, amiben minket, *makóiakat* is részesített.

Mert a városok törvénye rendel úgy, hogy évi 32 ezer korona állami segítséget kapunk. Csak hogy a városok törvénye e mellett mást is rendel, sőt úgy érezzük, hogy nagyon sokat rendel. Olyan kötelezettségeket rak ránk, amelyek nekünk az eddigi kiadásainknál évenként kerek 100 ezer koronával kerülnek többre. A mérleg tisztán látható. Ezután évi 32 ezer koronával leszünk *gazdagabbak* a — városi törvény folytán, de évi 100 ezer koronával leszünk *szegényebbek* ugyancsak a — városi törvény folytán. Vagyis kiadásaink többetünk ezután a városi törvény folytán évi — 68 ezer korona lesz.

Éppen így járt e törvény folytán a többi magyar város is.

Hát igazán szépen jártunk a városi törvénnyel. Szépen segítette a törvény.

Ilyen törvényt is csak ez a mungó-kormány hozhat, amelynek — úgy látszik — egy egész programja a gyakorlatban abból áll, hogy ezt a szerencsétlen nemzetet teljesen — *koldussá* tegye. De hát az eszköz meg felel a célnak. A cél az, hogy országunkat osztrák tartományyá s nemzetünket osztrák szolgává tegyék s e cél felé éppen az az út visz, amelyen a mungó kormány viszi e nemzetet.

O, mert tapasztalati bölcsesség lakozott a nagy Kolonics bíbornokban, amikor hirdette, hogy — a magyar nemzetet előbb koldussá kell tenni, akkor aztán könnyen lehet osztrák szolgává aljasítani.

Tiszáék, Lukácsék, mint osztrák zsoldosokhoz illik, híven követik Kolonics-mester tanításait!

Kolonicséknak nem sikerült a nemzetet szolgává tenni, Tiszáék hiszik, hogy nekik sikerülni fog. Az ördög nem alszik. A városok törvénye, egy lépés a nemzet — koldussá tevésére!

kp.

Háboru előtt állunk.

A vezérkar főnöke a királynál. — Nagy nyugtalanság a Balkánon. — Szerbia és Bulgária megakarják támadni Törökországot. — Válságos napokat él át a magyar-osztrák monarchia.

Beretold külügyminiszter és Schemua Balázs, a vezérkar főnöke, tegnap külön kihallgatáson voltak a királynál. Erről a nevezetes audienciáról annyi szivárgott ki a nyilvánosságra, hogy rendkívüli fontosságra és hordereje van s hogy szoros összefüggésben van a bonyolult és a végsőkig megfeszült külügyi helyzettel. Az audiencián szóba került Szerbiának és Bulgáriának háborus magatartása, nevezetesen az, hogy a két balkáni állam mindenáron háborút akar üzeni Törökországnak. Az audiencián meditáció tárgyát képezte az, hogy Szerbia és Bulgária háborus szándékával szemben milyen magatartása legyen monarchiánknak és milyen intézkedések váljanak szükségesek arra az esetre, ha a Balkánon az explozió csakugyan bekövetkezik.

Az orosz külügyminiszterium a legnagyobb erőfeszítéssel azon van, hogy elhárítsa a Balkánról a háboru kitörését. Neratov, a ki Sasonow távollétében a külügyminiszteriumot vezeti utasította a cettinjei, belgrádi, szófiai és atheni diplomáciai képviselőket, hogy újból nyomatékosan figyelmeztessék az illető kormányokat a béke fontartására és jelentsék ki, hogy Oroszország semmiféle kalandos politikát nem támogathat.

A bolgár lakosság harcias kedve nőttön. A fővárosban gyűléseket rendeznek a háboru mellett és az egész hadsereg mozgósítását sürgetik. A fegyveres konfliktus kikerülhetetlennek látszik, ámbár a kormány eddig csak egyes kisebb csapattesteket emelt hadilétszámra. Tegnap délután Ferdinánd király elnöklése alatt minisztertanács volt, a mely késő estig együtt maradt. A király a békét kívánja, de nem valószínű, hogy sokáig ellenállhat a közvélemény általános követelésének. Olyan a hangulat Szófiában, mintha már megtörtént volna a hadüzenet. Tegnap

ezernyi nép ujjongva ment ki a vasutállomáshoz, mert a várnai ezredet a határra szállították. A szófiai tisztek is megjelentek s ezzel bucsuztak várnai bajtársaiktól: Szabadság vagy halál! A nép tudni sem akar alkudozásokról.

A tőzsdére ma délelőtt több helyről az a távirati értesítés jött Szófiából, hogy a szobranje vasárnap éjjel tartott ülésében elhatározta, hogy az összes korosztályok behívásával hadilétszámra emelik az ezredeket. A hirt sem Szófiából, sem Pécsből hivatalosan nem erősítették meg.

Mi ujság a politikában?

Népgyűlés országszerte — A delegációk ülése.

A parlament egyesült ellenzéke a tegnapi vasárnapot arra használta fel, hogy agitációját minél szélesebb alapokra fektette. Országos jelentőségre nézve a legfontosabb volt a Nagykárolyi népgyűlés, amelynek keretében Károlyi József gróf tartotta meg beszámolóját. A gyűlésen résztvevő Apponyi Albert gróf is, aki hosszabb beszédben vázolta az általános politikai helyzetet s hangsúlyozta, hogy az elkövetett sérelmek reparálása nélkül béke nem lehet. Az ellenzéknek végül is győzni kell.

Apponyi szerint a válságos helyzetből három út van a kibontakozásra. A békés megegyezés, a júniusi 4-iki állapotok folytatása, vagy az új választások kiírása. E három megoldásban azonban sem Tisza nem vehet részt.

Sikerült népgyűlés volt Komáromban, ahová Battyhány Tivadár gróf és Bakonyi Samu kíséretében több ellenzéki képviselő jelent meg. A népgyűlés délután volt a a Rozália-téren s Batthyány és a többi képviselők lelkes hangon beszédben ismertették a politikai helyzetet.

Sikerült volt a veszprémmegyei ugodi népgyűlés, melyet a veszprémmegyei munkapárt kivált vezetősége, Eszterházy Pál gróf és Sült Lajos, a pápai munkapárt lemondott elnöke rendezett a kormány ellen. A népgyűlés bizalmatlanságot szavazott a kormánynak.

Ma ismét megkezdődött a delegáció munkája. Ma a tengerészeti

Ma és mindennap este a Korona-kávéházban
Purcsi Károly teljes zenekara **HANGVERSENYEZ.**

Meggyilkolta sógornőjét és unokatestvérét.

Az elvetemült rokon rémtette.

Az aradi királyi ügyészséghez ma délelőtt egy rémes kettős gyilkosság hírére jelentette a székudvari csendőrség. A gyilkosság az aradmegyei Székudvar községben történt. Egy elvetemült és minden emberi érzésből kivetkőzött fiatal legény agyonlőtte sógornőjét és ezután unokatestvérét gyilkolta meg. A rejtetes büntényt pénzért, anyagi érdekek miatt követte el, mert úgy tartotta, hogy őt bátyjának örökségéből kisémmizték. A borzalmas gyilkosság híre fölverte az éjszaka az egész községet. Az ágyból keltek ki az emberek, vasvillákkal puskákkal rohantak oda ahol a büntény játszódott s az elvetemült gyilkost, aki egyébként csendőrkézre került, a község lakossága agyon akarta verni.

A rémtettéről az alábbi tudósítást adjuk:

Az elmúlt éjszaka, úgy tizenegy óra tájban, több revolverlövés hangzott el özv. Barna Gáborné székudvari házában. A lövés zajára odaértek a községbeliek és rémes látvány tárult eléjük. A folyosón ott feküdt éjszakai köntösben holtan az asszony, mellette levő ágyban pedig unokatestvére, a tizenhétéves Dragán Esztina haladott. A tettes Barna János huszonhárom éves legény volt, aki még tíz óra után belopódzott Barnák házába s megvárta, amíg mindeki nyugodni tér. Amikor özv. Barna Gáborné lefeküdt a folyosón elhelyezett ágyában s lefeküdt unokatestvére, a tizenhétéves Dragán Esztina is, akkor Barna János vadászfegyverével közeledett hozzájuk s először Barnánéra lőtt, közvetlen közelből, akinek a fejét járta keresztül a golyó és nyomban meghalt. A lövés olyan közelről történt, hogy az asszony a golyó okozta tűz folytán égési sebeket is szenvedett. Ezután az alvó unokatestvéréhez lépett a tettes és azt mellbe lőtte. Rémes látvány volt ez. A szerencsétlen asszony az álomból egyenesen a halálba ment, a lány pedig még néhány percig élt, de aztán a kapott súlyos sebek következtében ő is meghalt.

A csendőrök elfogták a tettest Barna Jánost, aki sógora illetve unokabátyja volt a meggyilkoltaknak. Azt a vallomást tette, hogy tettét azért követte el, mert bátyja halála után özv. Barnánéra és unokatestvérére, Dragán Esztinára maradt örökségből őt kisémmizték. A tettest erősen megláncolta ma délután kísérték be az aradi ügyészség fogházába.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZINHÁZ.

Kedden itt először új kiállításban „A cárnő” Biró Lajos és Longyel Menyhért nagysikerű műve.

Szerdán másodsor „A cárnő”. Csütörtökön itt először új kiállításban „A jókedvű paraszt” Fall Leó nagy operettje.

Pénteken másodsor „A jókedvű paraszt”. Szombaton Peterdy Etelka jutalomjátékául „Drótostót” nagy operett.

Peterdy Etus jutalomjátéka. A makói közönség bájos kedvence Peterdy Etus szombaton este tartja jutalomjátékát. A „drótostót”-ban lép fel melynek fő női szerepe egyik legszebb és legkedveltebb szerepe a kiváló művésznőnek. A makói publikum, mely méltán szerette meg ezt a kitűnő művésznőt, bizonyára lelkes ünneplésben fogja részesíteni Peterdy Etust, jutalomjátéka alkalmából. A jutalomjáték iránt már is nagy az érdeklődés s biztos, hogy ez a színházi est egyike lesz az idei színi szezon legszebb estéinek.

IRODALOM.

Az Athenaeum könyvtár.

Tóth Béla. *A boldogasszony dervisese. Az Athenaeum Könyvtár legújabb kötete kedves megépitést hoz a magyar olvasóközönségnek. Új kiadásban teszi hozzáférhetővé Tóth Bélának, a magyar szépirodalom halhatatlan mesterének egyetlen elbeszélő munkáját: A boldogasszony dervisét, mely már évekkel ezelőtt elfogyott. Huszonhét elbeszélést foglal magában a gyűjtemény és ennek a huszonhét elbeszélésnek mindegyike remeke a magyar szépirodalomnak. Tóth Béla a legnagyobb magyar elbeszélő egyike. Csupa egyszerűség, csupa természetes bájosság. Minden során meglátszik, hogy a Kelet nagy elbeszélői voltak mesterai. Nem elemoz aprólékosan: egy-két vonással világít bele a lelkekbe és viszonyokba. A boldogasszony dervis nemcsak mint érdekfeszítő elbeszélés elsőrangú, hanem mint történelmi korrajz is. A néhány fejezetből álló novellában, mint parányi tükörben a török hódoltság egész pszichéje megnyilatkozik. Nyelvbéli tudását a *Mikes Kelemen CCVIII levele, Az aquinumi levél és a Leveles című elbeszélésekben* ragyogtatja legjobban. Mintha Mikes Kelemen bűbajos tolla vetette volna őket papírra. Tóth Bélának ez a nemcsak formájában modern, de lélekben is friss és üde. Mert az igazi művészet, az igazi zsi szépség nem avul el sohaem. Meg vagyunk győződve, hogy Tóth Béla elbeszélései az Athenaeum Könyvtár tetszetős köntösében és 1 korona 90 filléres ára mellett a magyar olvasó legszelebb rétegeihez is megtalálják útjukat a rendkívüli módon megszorított Tóth Béla írásművészetének amugy is nagyszámu tisztelőit. A kötet művészi fedőlapját Basch Árpád készítette.*

A „Makói Független Ujság” előfizetési ára vidékre:

Egész évre . . . 14 Kor.
Félévre . . . 7 Kor.
N egyedévre . . . 3 K. 50 fill

Iritz Sámuel özv. cég

ITALÁRJEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pálinkákról:

Valódi kék szilva literenkint	2.— K.
Valódi törköly	2.40
5 éves kajszin barack	3.—
8 „ „ „	4.—
10 „ „ „	5.—
5 „ borpálinka	3.—

Á valóságért a cég felelősséget vállal.

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserű

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszűntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, éllet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számtalan hálalratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.
Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona.
Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a t. gazdaközönséget, hogy gazdasági gépraktáramat saját házamba, Szent János-tér 20. szám alá helyeztem át. — Tisztelettel:

Lipták Béla

gépszerező- és lakatosmester.

Lapunk nyomdájában egy tanulóleány

fizetéssel felvétetik.

Táncitanítási felhívás.

Alulírott van szerencsém az igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni, hogy október 1-én

az új táncanfolyamot

az őszi időnyre a legszigorubb illem betartása mellett megkezdem. — Tanítani fogom úgy a régi, mint a legmodernebb táncokat s hogy tanítványaim ezt teljesen elsajátítsák, a tanítást időhöz nem kötöm, addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot el nem sajátítottak. — Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni sziveskedjenek. — Iratkozni lehet lakásomon, Gróf Vay-utca 250. sz. a., ahol most is állandóan tanítok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Schwartz Miksa,

okl. táncitanító.

A csanádpalotai határban, de a magyarcsanádi vasuti órház mellett **9 és fél** szántóföld, esetleg hagyomány alá is, haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet:

Dr. Kiss Pál, makói ügyvéddel.

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országzserte elismert legolcsóbb hangszeráruházában Budapest, József-körút 15. sz. Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fényképes árjegyzék ingyen

Legjobb asztali borok

és mindennemű különleges borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

Eladó ház üzlethelyiséggel és gabona magtárral, valamint egy 38 holdas belső tanya, mely konyhakertészetnek és tejgazdaságnak igen alkalmas. Tulajdonos Alber József Temesvár, 710 Erzsébetváros, Király-tér.

ÉRTESÍTEM a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szeszmentes pálinkák, valamint **rumok és tea-rumok** és mindenféle **liquörök** legelőnyösebb beszerzési forrás.

Iritz Sámuel özv.

cégnél M A K Ó.

Tubarózsa-krem és -kenőcs az arcról kitést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. **Tubarózsa-hajkenőcs** a haj és bajusz növeését legjobban elősegíti!

1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőlgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

— Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fillér. Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kochillia szőlőmoly és gyümölcs féreg irtó anyag, egyszeri permetezésével a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja! Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! --- Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszerárúházaiban
MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!
Telefon-szám: 127. Telefon-szám: 127.

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüster felöltők	II. 12. K-tól.	Női ingek	1.70 K-tól
Lüster	I. 15. - "	Háló kabátok	1.80 "
Delén bluzok	3. - "	Női nadrágok	1. - "
Himzett "	3.90 "	Fűző védő	III. 1.20 "
Csipke "	5. - "	Fűző védő	II. 2.40 "
Párnák "	1.70 "	Fűző védő	I. 3. - "
Paplan lepedők	5. - "		

Szigoruan szabott árak!

Selyem, Batiszt, Schiffon és Lüster alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák! Fejkötők! Pique paplanok!

Ujdonság! Tündérharangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona.

Wagner a Hangszer-Király
országzerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban, Budapest, József-körút 15. szám alatt.
Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Nyomdász-tanulók felvétetnek lapunk nyomdájában.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.

Nem szabad, dehogyan szabad...

stb. kuplékat, népdalokat, katonai és cigányzenét élethűen játsza az eredeti „Eufon“ tölcsernékai beszélőgép, mely legújabb dupla kottával csak 40 korona

WAGNER „Hangszerkirály“
nál BUDAPEST, József-körút 15-1.
Használt kottákat becsérél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Meglepő ujdonság!
Facimbalom (Xilophon.)
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabokból áll és a mellékelt verőkkel (úgy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer-Király“
országzerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. Óvás: Figyeljen a pontos címre.

Ez a „MUKI“ művész.

Szájharmonika dobbal.
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona

o Wagner a „Hangszer-Király“ o
országzerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. — Óvás: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérelni, bármit is mertte

a Makói Független Ujs hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Legujabb! Ha hegedülni
óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozva, remek hangú, domboru hegedűt tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt csak 12 koronáért

Wagner a „Hangszer-Király“
országzerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Óvás: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

„VARAZSFUVOLA.“
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsuvola“ rendkívül kellemes-20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kotta, fűzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wagner „Hangszer-Király“ országzerte elismert legolcsóbb hangszerárúházaiban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító mőhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

